

Teme: Grad Mali Lošinj

Lošinjski karneval: Od petogodišnjih Lorena i Eme do tete Klarete – svi isti, a opet tako različiti

Edi Petrini i Barbara Šurlina Bili iz Udruge Lošinjski karneval otkrili su nam tajne "svog zanata"

Maškarana tradicija na otoku Lošinju prilično je duga, a više od 20 godina čuva je udruga Lošinjski karneval. Riječ je o tradiciji koja spaja sve generacije i slojeve društva te prenosi ono što im je najvažnije: druženje i dobar škerac.

Kako stoji u libretinu objavljenom 2020. godine u povodu 20.

rođendana udruge, glavni ciljevi udruge su: očuvanje kulturne baštine, prenošenje tradicije na mlade naraštaje, preuzimanje ključeva grada i time otvaranje petogodišnjeg doba,

organiziranje maškaranih tanaca i karnevalske lošinjske povorke, Maškaranog caffèa i maškarane morske utrke MareMonada, koja će 2024. godine doživjeti svoje 10. izdanje.

Tu su i sudjelovanje na Međunarodnoj karnevalskoj povorci u Rijeci i Balinjeradi, biranje kraljice, čitanje testamenta i spaljivanje pusta.

O udruzi koja ne djeluje samo za vrijeme karnevala, već cijelu godinu, razgovarali smo s predsjednikom Edijem Petrinićem i članicom izvršnog odbora Barbarom Šurlina Bilić.

– Udruga Lošinjski karneval je službeno nastala 2000. jer smo morali biti upisani u registar udruga kako bismo kao takvi mogli djelovati i službeno predstavljati Lošinjski karneval.

Prije toga, to nije 1995., grupa entuzijasta koji su kasnije i osnovali udrugu, prvi put se predstavila na Međunarodnoj karnevalskoj povorci u Rijeci s maskom »Sve zemlje svijeta«, govori nam Edi Petrinić.

– Prije toga maškarali smo se i išli po kućama, tražili pusta, zabavljali se po restoranima i halama hotela. Zadnjih desetak godina smo u hotelu Helios.

A što kada se Helios zatvori? Onda ćemo tražiti od Grada da nam osigura prostor jer Mali Lošinj zapravo nema Dom kulture u kojem bi se takve zabave mogle održavati, priča nam Barbara Šurlina Bilić.

Ideja »odležala« šest godina

Udrugu su između ostalih osnovali Barbarin tata, tadašnji meštar Lošinjskog karnevala Mladen Šurlina i još nekolicina entuzijasta.

Tada je udruga brojala 50-ak članova, a danas je ta brojka došla do dvjestotinjak članova svih generacija. Na prije mjesec dana održanom 40. Međunarodnom karnevalu u Rijeci sudjelovalo je 170 članova s maskom »Što ste se ukipili?«.

Upravo tu masku mnogi su svrstali među nekoliko najboljih ovogodišnjeg karnevala pa nas je zanimalo tko je i kada došao na ideju. Na primjeru ove maske Edi i Barbara objasnili su nam i kako izgleda cijeli proces odabira, a zatim i

izrade maske.

– Ova maska se kao prijedlog pojavila još 2017., ali tada smo imali još manje novca nego sada pa je nismo uzeli u obzir i te smo godine bili »Lussino in fumo«, odnosno Stempunk.

I 2018. se našla na listi među tri prijedloga, no tada smo odabrali masku »Ministarstvo dei morti«, govori nam Petrini, a Šurlina Bili nastavlja:

– Kao Udruga moramo održati tri skupštine godišnje i na prvoj, sredinom listopada, razmatramo prijedloge. Svatko je slobodan dati svoj prijedlog, ali i obrazloženje kako bi to trebalo izgledati, te kako bi maska trebala biti realizirana. Odbor tada zapiše sve prijedloge i dolazimo na idući sastanak sa suženim izborom te masku biramo prema financijskom okviru.

Kipovi niti ove godine nisu bili prvi izbor, ali je prvi izbor otpao iz financijskih razloga. Na sreću, jer kada smo došli u Rijeku, vidjeli smo baš tu masku koju smo i mi htjeli, ispričala je Šurlina Bili, te nadodala:

– Kod odabira kipova svi mi iz odbora bili smo svjesni da kipovi nisu maska koja funkcionira pojedinačno, već u cjelini, odnosno kao velika grupa.

Tek tada to sivilo izgleda možno. Bilo je otpora, ali nismo odustali od toga. Da smo bili u pravu, shvatili smo kada smo prvi put vidjeli pratnju naše predstavnice Denisepulo na izboru za Kraljicu riječkog karnevala. Samo njih šest napravilo je velik efekt, priča Šurlina Bili.

Inspirirani grobljem

Zanimalo nas je tko radi kostime.

– Kostime radimo sami. Sve haljine je ove godine, uz malu pomoć, izradila članica odbora Edita Desanti i na tome joj veliko hvala. To nisu komplicirane haljine, ali ih je bilo puno, i nekome tko ne šije svakodnevno i to je zahtjevno. Kada je kostim gotov, svatko ga je doradio kao je htio. Muški dio je izradio krila i ostale dodatke. Kupljene su i maske za pojedince koji se nisu htjeli šminkati, priča Šurlina Bili, a Petrini nastavlja:

– Kad radimo maske, mislimo na sve članove udruge, na najmlađe, ali i najstarije članove udruge, trenutno je to moja nona Klareta, vječna kraljica Lošinjskog karnevala.

Svatko dobije bazu, i zatim daje sebe u to. To nam se pokazalo kao dobar potez jer isti smo, a nismo isti, kazao je Petrini, i dodao da su inspiraciju za kipove pronašli na groblju Sveti Martin, odnosno gotici po kojoj Lošinj baš i nije poznat.

– Bez obzira na to koliko dajemo slobodu da članovi pokažu svoju kreativnost, moraju se držati okvira kako ne bi otišli u izvedbe koji se ne uklapaju u našu ideju.

Početkom izrade kostima, nakon trećeg sastanka, u prostoru koji nam ustupi Gradska knjižnica i čitaonica Mali Lošinj, odnosno gđa Armida Vlašić, izložimo panoje s fotografijama koje prikazuju kako bi kostim morao izgledati, da bi si zatim svatko pribavio što mu još treba, objasnila je Šurlina Bili.

Velik raspon godina

Za izradu maski, a potom i odlazak u Rijeku potreban je novac, a njega nikad dovoljno. Zanimalo nas je kako se Udruga financira.

– Financiramo se iz članarina, dok nam Grad daje samo 9.000 kuna. Kažemo samo, jer smatramo da je to malo. Naša članarina je socijalno osjetljiva, imamo dvije cijene, jednu za odrasle, a drugu za djecu do 10 godina i penzionere.

Ove godine smo bili primorani dići cijenu, i to nema veze s eurom, što nam je teško palo. U udruzi su cijele obitelji i nije mali izdatak izdvojiti za nekoliko lanarina, govori Petrini, a Šurlina otkriva tko su zapravo lanovi Lošinjskog karnevala.

– Dobro pitanje! Najmlađi lan je jednogodišnjakinja jedne naše lanice, dok od onih koji idu na povorku na Lošinju najmlađa su, rekla bih, moj sin Loren i Ema Russo, djeca od pet ili šest godina, sve do naše tete Klarete koja ima 86 godina.

Velik je raspon godina i velik je raspon mjesta obitavanja. Većinom su to ljudi s Lošinja, ali imamo i simpatizere iz ostatka Hrvatske te naše bivše srednjoškolce, a sada studente koji uvijek sudjeluju u povorci i rado nam se vraćaju. Osim efektne glazbe, u ovogodišnju se masku jako dobro uklopila i glazba. A kako nastaje koreografija?

– Koreografija obično nastaje tjedan dana do karnevala u Rijeci. Ne smatramo je nevažnom, želimo da to dobro izgleda, ali ne da bude previše komplicirana.

Najviše vremena prođe dok izaberemo glazbu. Ove godine nismo htjeli nikakvu zahtjevniju koreografiju jer s krilima to ne bi bilo niti izvedivo, a ja sam samo htjela da imamo trenutak u kojem smo ukočeni, i tada je Ediju sinula ideja, »Insomnia«, i znali smo da je to ono što nam treba, ispričala je Šurlina Bilić, dok je Petrini naglasio da jednako kao kod odabira maske, tako i kod osmišljavanja koreografije paze da ju svatko od lanova može i izvesti.

Nova gastronomijacija

Osim odlaskom na karneval u Rijeci zanimalo nas je još i ime udruge bavi.

– Imamo pomorsku utrku MareMonadu i subotnji Maškarani Caffè, a od ove godine i natjecanje u izradi kroštula Kroštulijadu. Godine 2020. napravili smo izložbu u povodu 20. rođendana udruge na kojoj smo izložili po jedan kostim od svake godine, bila je to jedna od posjedbeničkih izložbi u palači Fritzi.

Izdali smo i Libretin s fotografijama svih kostima od 2000. nadalje i popratili ih tekstom koji je išao uz masku. Te smo godine izradili i prigodnu »majetu«, koju i sada prodajemo. Radimo i humanitarne akcije od kojih je najpopularnije humanitarno fotografiranje za Božić, objasnili su.

I za kraj nam je ostalo pitanje, koje otvori najvažniju temu: Gdje stoje maske?

– Maske čuva svatko na svom šufitu jer prostora nemamo i voljeli bismo da nam Grad po tom pitanju izađe u susret. Do tada čuvate maske kod sebe dok se ne raspadnu.

Za skupštine se nalazimo u Palači Fritzi, na našem imanju još jednom zahvaljujemo, dok maske izrađujemo u prostoru koji nam ustupa Gradska knjižnica, a na toj smo adresi i registrirani kao udruga.

Ne tražimo puno. Dovoljan je prostor u kojem bismo mogli izložiti dosadašnje maske, materijale i u kojem bi se mogli nalaziti bez da moramo nekoga pitati za termin, zaključili su Petrini i Šurlina Bilić.

Neiscrpa mašta

Iako je postojala i prije, Udruga Lošinjski karneval službeno je nastala 2000. godine, od kada lanovi maštovitošću u kostima redovito privlače pažnju na Rije kom karnevalu. Evo podsjetnika koje su sve maske Lošinjani »prošetali« riječkim Korzom...

2000. – Pričam ti priču

2001. – Kravlje ludilo

2002. – Strašila
2003. – Bal vampira

2004. – Plavi Jadran
2005. – Zdravstveni turizam

2006. – Istrumenti
2007. – Disiman

2008. – Masai Masai
2009. – Svi smo mi ...

2010. – Cirkus Croatia
2011. – Pantagane

2012. – Marionete
2013. – Bollywood

2014. – Že krepe ma no mole
2015. – Meksi ka revolucija

2016. – Špuconel 5
2017. – Lussino in fumo

2018. – Ministarstvo dei morti
2019. – Qu'ils mangent de la brioche

2020. – Zlatni prcifuk
2022. – Baci e abbracci!

2023. – Što ste se ukipili?

<https://www.novolist.hr/rijeka-regija/otoci/losinjski-karneval-od-petogodisnjih-lorena-i-eme-do-tete-klarete-svi-isti-a-opet-tako-razliciti/>

KLJU NE RIJE I:
lošinj,maškare,Lošinjski karneval,maškare 2023.

AUTOR:
Ana Braški